

In beweging door het Woord

Vertaling toespraken Kirk Franklin, directeur Wycliffe Internationaal

Toespraak 1:

Hoe het bijbelvertaalwerk de afgelopen veertig jaar is veranderd

Leden, bestuur, staf, achterban en vrienden van Wycliffe Nederland: namens Wycliffe International hartelijk gefeliciteerd met deze mijlpaal van veertig jaar!

Als je terugkijkt, zie je dat het bijbelvertaalwerk in de twintigste eeuw werd gekenmerkt door de noeste arbeid van vertalers die jarenlang bezig waren met taalonderzoek, alfabetisering en uiteindelijk het vertalen van het Woord.

In 1934 werd het Summer Institute of Linguistics (= Zomerinstituut voor Taalwetenschap) oftewel SIL opgericht om bijbelvertalers te trainen en taalwetenschappelijk onderzoek en bijbelvertaalwerk onder minderheidstalen te faciliteren. Daarnaast werd in 1942 Wycliffe Bijbelvertalers opgericht om fondsen te werven voor het veldwerk van SIL. In de jaren vijftig, zestig en zeventig van de vorige eeuw werden verschillende afdelingen van Wycliffe Bible Translations Inc., oorspronkelijk 'divisies' genoemd, opgezet in Canada, Australië, Nieuw-Zeeland en West-Europa.

Ikzelf had het voorrecht om op te groeien als zoon van bijbelvertalers bij SIL. Mijn ouders gingen in 1958 naar de West Kewa-taalgroep, die woonde in de geïsoleerde hooglanden van Papoea-Nieuw-Guinea. Zij moesten een taal leren die nog niet op schrift was gezet, beschreven de grammatica en leidden vervolgens de vertaling van het Nieuwe Testament en een alfabetiseringsprogramma.

Vertalers konden gebruik maken van hulpmiddelen die speciaal voor hen waren opgezet (handboeken van UBS, Translators Workplace). Vanaf de jaren tachtig van de vorige eeuw waren die ook digitaal beschikbaar, evenals andere computerprogramma's waarmee ze de taal konden analyseren en het eigenlijke vertaalwerk doen.

Nu, in de eenentwintigste eeuw, zien we dat bijbelvertalers steeds meer uit de taalgroepen zelf komen, waarbij ze worden geassisteerd door technische adviseurs uit het buitenland. Dit is het geval bij de vertalers van het Oude Testament in het West Kewa: mijn vader helpt het lokale team vanuit zijn woonplaats in Amerika. Deze vertalers prefereren een natuurlijk klinkende, goed lopende vertaling boven een letterlijke. Sommige vertalers voegen voetnoten toe om hun gehoor wat achtergrondinformatie te geven. Een vertaalconsulent kijkt hun werk na. Er is computer software voor het vervaardigen van een eerste opzet van een vertaling in een verwante taal. Er wordt een ander schrift ontworpen als het Latijnse schrift niet voldoet, onder andere bij sommige talen in Europa en Azië.

De bijbelvertaling verschijnt in gedrukte vorm of digitaal, of de vertaling wordt gememoriseerd en mondeling doorverteld. Er is meestal al een kerk actief in de taalgemeenschap. Er zijn allerlei zaken die een taalgroep verbinden met de wijde wereld, zoals scholen, overheidsinstellingen, migratie, cybercafé's, mobiele telefoons, TV's, radio's en allerlei vormen van vervoer.

Veel van deze veranderingen vinden plaats vanwege de groei van de kerk wereldwijd, vooral in de zogenaamde 'Global South and East', de landen ten zuiden en oosten van Europa en de Verenigde Staten. Deze groei maakt ons blij maar ook onzeker over de plaats van de westerse zendelingen in de wereld. Het daagt ons uit om het juiste evenwicht te vinden tussen woord en daad, tussen verkondiging en sociale actie. Dit is vooral belangrijk omdat jongeren juist sociaal bezig wil zijn.

We staan nog steeds voor een enorme uitdaging: er zijn nog 2200 talen over waarin nog niets van de Schrift is vertaald. In 1999 hebben we Visie 2025 omarmd. We willen samen met onze partnerorganisaties voor elkaar krijgen dat er in het jaar 2025 in elke taal tenminste begonnen is met een bijbelvertaling.

Dat heeft de organisaties van Wycliffe en onze partners wereldwijd geïnspireerd om op een andere manier te denken en te handelen. Dat heeft veel anderen in de hele wereld geïnspireerd om voor het eerst mee te doen.

Toespraak 2: Een visie voor Wycliffe Internationaal in de toekomst

Vandaag de dag ontwikkelt Wycliffe Internationaal zich tot een alliantie van 46 ledenorganisaties en meer dan 60 partnerorganisaties in Afrika, Azië, de Zuidzee-eilanden, Noord- en Zuid-Amerika en Europa. Sommige van deze Wycliffe-organisaties zorgen niet alleen voor de benodigde middelen, maar leiden ook zelf bijbelvertaalprogramma's in hun eigen land. Andere helpen de mensen in het veld en zorgen voor financiële middelen voor onze belangrijkste partner, SIL Internationaal.

Een veranderende situatie: Kameroen

'God zegt, door middel van de Heilige Geest: "het uitgangspunt is aan het veranderen". Afrikanen hoeven niet meer alleen aan de ontvangende kant te staan, maar kunnen geven en uitgaan'. Pastor Daniel Mbiwan van Kameroen laat zien wat het nieuwe gezicht is van de huidige zending kerk. Het is een wereldwijde, inclusieve, dynamische kerk van gelovigen in de hele wereld die erkennen dat Gods opdracht om uit te gaan in de hele wereld voor de hele kerk geldt.

Die zendingsopdracht behelst ook het toegankelijk maken van de Schrift in een taal die tot de harten spreekt. Pastor Mbiwan zegt: 'De Heer wil de Schrift in de harten van de mensen planten door middel van de taal, de taal van het hart. Het is van levensbelang dat elke bijbelstudent en elke bijbelleraar beseft dat God ons een ander instrument geeft om de mensen te bereiken. Door het Evangelie worden levens veranderd. Mensen moeten het Evangelie horen op een manier die past in hun cultuur en hun denken, dat wil zeggen in hun moedertaal.'

Wij promoten bijbelvertaalwerk binnen de kerken in de 'Global South and East', het Zuiden. De afgelopen tweehonderd jaar hebben zij te maken gehad met zendelingen uit het Westen. Wij zouden graag zien dat bewegingen binnen deze kerken het heft in handen nemen en een actieve rol gaan spelen bij het afmaken van het bijbelvertaalwerk in hun eigen land.

Bewegingen voor bijbelvertaalwerk - Zuid-Amerika

In 2002 nodigde Wycliffe Internationaal leiders uit de kerken van Latijns-Amerika uit om hen over het bijbelvertaalwerk te vertellen en te bekijken hoe we kunnen samenwerken voor Visie 2025. 48 leiders uit 16 landen woonden de bijeenkomst in de stad Brasilia in Brazilië bij. Na een paar jaar vormden deze leiders een netwerk met de naam 'A Toda Lengua', om de visie voor bijbelvertaalwerk bij het COMIBAM III-congres in Granada (Spanje) te presenteren aan de zendingsbeweging voor Spaanstalige landen (Ibero American Missions Movement).

Hun gezamenlijke actie benadrukte dat het vertalen van de Bijbel een – tot nu toe verwaarloosde – sleutelfactor is bij het bereiken van nog onbereikte volken.

'A Toda Lengua' groeide en ontwikkelde zich verder. In november 2008 is besloten om verder te gaan als een netwerkorganisatie onder COMIBAM. Sindsdien is deze bijbelvertaalbeweging voortdurend gegroeid. Zowel internationale als inheemse bedieningen werden erbij betrokken. Sommigen hebben de uitdaging aangenomen om onder en samen met inheemse gemeenschappen in hun eigen landen te werken. Door de samenwerking met 'A Toda Lengua' hebben we geleerd hoe belangrijk het is om in ieder land met de lokale kerkleiders samen te werken. We richten ons niet op het opzetten van Wycliffe-organisaties maar werken samen met leiders die God al heeft geroepen om de Bijbel te vertalen. Onze rol is veranderd van initiatiefnemer naar facilitator. Vandaag de dag dienen we onze partners, zodat ze voldoende capaciteit ontwikkelen om hun werk op de lange duur vol te kunnen houden. Zij sturen de beweging.

Ten slotte: zending vindt plaats in een toenemend 'grenzeloze' wereld

Zending is het meest effectief wanneer christenen bereid zijn samen te werken met een houding van 'dappere nederigheid', terwijl we samen focussen op Visie 2025 als partners van de kerken en opkomende bijbelvertaalgroepen in de hele wereld.